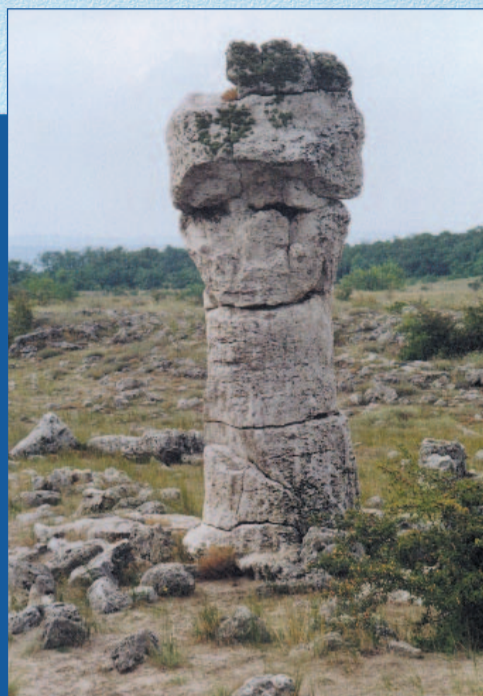
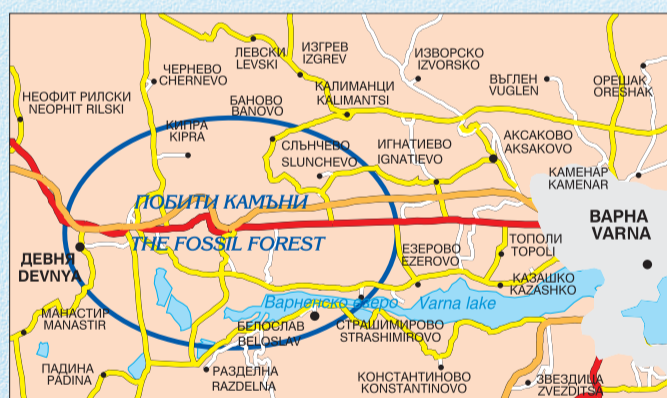

Побити камъни

The Stone Forest

Текст: ст.н.с. д-р Янаки Сивков
Author: Ph.D. Yanaki Sivkov

Работно време:

Зимно: 10 - 17 ч., почивни дни: събота и неделя
Лятно: 9 - 19 ч., без почивен ден

Opening hours:

In winter: 10 a.m. - 5 p.m., Days off - Saturday and Sunday
In summer: 9 a.m. - 7 p.m., Without day off

Побити камъни

18 км западно от Варна, стария път Варна - София
тел.: 052 / 618 011, 601 891

The Stone Forest

18 km Westward from Varna, the old road Varna - Sofia
phones: + 359 52 / 618 011, 601 891

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз и Република България
The project is co-financed by the European Union and Republic of Bulgaria

Побити камъни

Прочутите изправени каменни колони, известни с името "Побити камъни" са разположени в землищата на варненските селища Слънчево, Баново, Страшимирово, Девня и Белослав. Всеки посетител на този уникален природен паметник изживява приятното усещане, че се намира в малка пясъчна пустиня, където сред златистожълтите пясъци се издигат величествени каменни колони.

Каменните колони достигат на височина до 6-7 м. и диаметър до 3 м. Всички те в основата си са цилиндрични, в средата кухи и съдържат много вкаменелости - нумулити, миди, охлюви. Разположени са неравномерно в местността, като на отделни места са обособени в редици. Общата им площ е около 70 кв. км, която представлява ивица с посока север-юг, почти успоредна на Черноморския бряг.

Колоните се издигат върху пясъчните пластове. Повечето от тях са вертикално разположени, а формите им са много разнообразни - с кръгли или елипсовидни сечения, други приличат на чадъри или огромни гъби, трети са с гроздовидни очертания.

The Stone Forest

Erected in the vicinity of several villages around Varna - Slanchevo, Banovo, Strashimirovo, Devnya and Beloslav - the stone pillars known as *Pobiti Kamani* (Stone Forest) are a worldwide famous phenomenon. Every visitor in this unique natural site lives through the fascinating sensation of being in the middle of a small desert, where majestic stone pillars stand amidst golden-yellow sands.

The stone pillars reach 6 to 7 meters in height and up to 3 meters in diameter. All of them have cylindrically shaped bases and hollow cores with a lot of fossils - nummulites, shells and snails. The pillars are unevenly scattered throughout the vicinity, in some places arranged in rows.

They span an area of 70 square kilometers shaped as a strip stretching from north to south, almost parallel to the sea coast.

The columns stand on sand layers. Most of them are upright, but shapes vary widely - there are round and elliptic cross-sections, some columns are shaped as umbrellas or gigantic mushrooms, while others resemble grape bunches.

Групи каменни колони

Цилиндричните каменни колони в комплекса "Побити камъни" са обособени в няколко групи. На юг те достигат Авренското плато, а на север - до склоновете на Варненското плато.

Подредени от север на юг групите са следните:

Бановска група

Страшимировска група

Слънчевска група

Белославска група

Централна група

Повеляновска група

Най-голяма, най-запазена и най-посещавана от туристите е Централната група. Тя се намира на около 18 км. западно от Варна, край стария път за Девня. В миналото тя е включвала около 200-300 сравнително високи изправени колони. Понастоящем техният брой е намалял, не само поради протичащите разрушителни процеси в пукнатините им, а главно по антропогенни причини.

Clusters

The cylindrical stone pillars in *Pobiti Kamani* are clustered in several separate groups. To the south they reach the Avren Highlands, and to the north - the slopes of Varna Highlands.

Form north to south, the clusters are:

Banovo Cluster

Strashimirovo Cluster

Slanchevo Cluster

Beloslav Cluster

Central Cluster

Povelyanovo Cluster

The largest, best-preserved and most frequently by tourists cluster is the Central one. It is situated 18 kilometers west of Varna, near the old road to Devnya. In the past, it included 200 to 300 relatively high upright pillars. Nowadays, they are less in count due to a combination of natural destructive processes in their cracks and anthropogenic factors.

■ Произход на "Побити камъни"

Въпросът за произхода на "Побити камъни" е привличал вниманието на много учени и до нас са достигнали различни хипотези по този въпрос. Те може да се обединят в две основни групи: първата застъпва неорганичния произход на колоните, а втората - техния органичен произход.

Днес най-правдоподобна се явява хипотезата на видния български геолог проф. Стефан Бончев, известна като "инфилтрационна теория". Според нея, скалните форми са се образували както сталактито-сталагмитовите форми, но не в пещерни условия, а в пясъчна среда.

Проникващите от земната повърхност в дълбочина валежни и течащи води, са циркулирали неравномерно и неориентирано в пукнатините на карбонатната скала. Водата започва да прониква в пясъчните пластове и сциментира пясъчните частици. Циркулиращата вода в пукнатините изгражда изправените каменни колони. Тяхното образуване е протекло в продължение на хилядолетия скрито под земната повърхност и значително по-късно се разкриват на земната повърхност в целия си ръст.

След 1960 г. грузинския професор А. Давиташвили и българският палеонтолог д-р Кр. Захаријева-Ковачева, на базата на нови факти разработват друга, вече биогенна хипотеза. Според нея фосилизираната "каменна гора" възникнала в резултат на потънали под морското ниво огромни многогодишни растения.

■ Origin

The origin of the Stone Forest has been a challenging issue for many scientists, and nowadays we have plenty of hypotheses on the matter. They may be summarised in two major theories: one stands for the inorganic origin of the pillars, while the other maintains that they are of organic origin.

Today, the most realistic hypothesis seems to be the one of the prominent Bulgarian geologist Prof. Srtefan Bonchev, known as the "infiltration theory". According to Prof. Bonchev, these rocks were shaped in the same way as stalactite-stalagmite forms, but in a sand rather than cave environment.

Rain and surface waters running down the 'valladine' limestone circulated unevenly and hectically in the carbonate rock. As water began to penetrate sand layers, it mortared the sand particles. The water circulating in the cracks by and large shaped out the erected stone pillars. They were carved quietly for millenniums under the soil and it was only much later when the pillars popped up with their full size above the surface.

Based on new facts, in the 1960's Prof. A. Davitashvili from Georgia (former USSR) and the Bulgarian paleontologist Dr. Kr. Zacharieva-Kovacheva, developed a new, this time biogenetic theory. According to the two scholars, the fossilized "stone forest" originates from huge perennial plants sunk under sea level.

■ Материална култура

Пясъците на "Побити камъни" пазят следи от материалната култура на нашите най-далечни прадеди, населявали този район по време на палеолита и мезолита. В ситните пясъци около каменните колони, наред с многобройните вкаменелости - нумулити, миди, охлюви и др., се намират грубо очукани, дребни или по-големи кремъчни късове. Това са оръдия и оръжия, изработени от разноцветен кремък и кварцит, от хора, живели тук преди около 20-30 хил. години.

■ Traces of Human Presence

The sands surrounding the Stone Forest keep traces of our most ancient ancestors, who inhabited this area during the Paleolithic and Mesolithic Age. In the fine sands around the stone pillars, besides the numerous fossils - nummulites, shells, snails, etc., one can find small and sometimes larger flint pieces coarsely knapped around. These were tools and weapons made from flint and quartzite of different colors by people, who lived here approximately 20 000 - 30 000 years ago.

■ Живият свят на Побити камъни

Златистожълтите пясъци на "Побити камъни" не са безжизнени. Те се обитават от специфични растения и животни.

Пълният списък на флората на защитената територия включва общо 245 вида пясъколюбиви растения, реликти и ендемити. Тук се срещат 4 световно застрашени вида: борисово подрумиче, твърдолистна песьчарка, къртъловиден карамфил и жлезист лопен. Осем вида са включени в червената книга на България, от които най-рядък е кладовановия карамфил. В този район има и множество лекарствени растения - пролетен горицвет, кисел трън, жълт смил и лютива тлъстига.

Животинският свят в района на "Побити камъни" също е многоброен - над 300 вида безгръбначни и гръбначни животни, 1/6 от които са защитени.

Условията на "Побити камъни" са подходящи за птиците, привързани към откритите сухи местообитания. В района те са наблюдавани редовно или временно, по време на миграции и зимуване или при търсене на храна през размножителния период.

■ The Living World

The golden-yellow sands of the Stone Forest are not lifeless. They are the habitat of specific plant and animal species.

The full list of flora in this protected territory includes 245 species of sand-loving plants, relicts and endemic species. Here, one can encounter four worldwide endangered species: *Anthemis regis-borisii*, *Arenaria rigida*, *Dianthus nardiformis* and *Verbascum Glandulae*. Eight of these are included in Bulgaria's Red Book, the most rare of which is the cladophyll carnation. Furthermore, the area nurtures a variety of medicinal herbs: *Adonis vernalis*, *Berberis vulgaris*, *Helichrysum arenarium* Moench and *Sedum acre*.

Fauna in the Stone Forest area is just as diverse with its more than 300 invertebrates and vertebrates, one-sixth of which are protected.

The Stone Forest offers a comfortable environment to birds preferring open-space, dry habitats. In this region, they are observed either continuously or periodically as they migrate, winter or search for food during the mating period.

■ Статут на Побити камъни

На основание чл. 18 и 22 от Закона за защита на природата, с цел запазване на уникалните геологични образувания, специфичния ландшафт и местообитание на редки растителни и животински видове, комплекс "Побити камъни" е обявен за защитена територия с международно значение.

■ Status

On the grounds of Article 18 and 22 of the Bulgarian Nature Protection Act, the Stone Forest are declared a protected territory of international significance to ensure preservation of the unique geological formations, specific landscape and rare flora and fauna habitats.

